

Defensio iohannis d' scoenbauia dictoy

pium affectum humilem et deuotum ad deum quod intellectum frigidum solo studio illuminatum. Scientia quippe inflat intellige si sola est: charitas edificat. Nihilominus ubi de veritate fidei queritur tradita in sacris scripturis: magis interrogandi consulendique sunt theologi vigentes in contemplatione secunda: quam ydiote pollentes in prima: secluso in eis patenti reuelationis miraculo: et nisi forte manifesta esset in huiusmodi theologis deprauatio intellectus: et intolerabilis morum perversitas: que etiam mentiri quandoque facit non tantummodo circa fidem: sed circa mox principia ut apostolus et Aristoteles. cum experientia testantur. Adde adhuc quod sicut ex caritate patrum affectus et magis ex infectione eius per vicia errant nonnunquam peritissimi in sacris scripturis. eccecauit enim eos malicia eorum: et dati sunt in reprobum sensum: ita ex paruo lumine intellectus et parua logica prolabantur quandoque in errores periculosissimos illi qui magnoz sunt erga virtutes affectuum: quales apostolus notauit habere zelum sed non secundum scientiam: adeo ut si non humiliter sapiant: et nisi sese contrahant intra metas sue cognitionis: nulli pertinacius inueniuntur neque absurdius errores confingere. Propterea non leuiter scribere debent vel docere: sed nec absque cautela magna adherendum est eis: non preuia discussione diligenti et doctorum examinatione. In talibus quippe plurima sepe reperimus aut falsa aut male explicata: ac proinde multa erroris materiam prebetia simplicibus: quaque in multis diuina altissimaque sint. Inter tales scripturas narratur aliquae narraciones aut regule vel doctrine particulares aliquorum patrum veterum: que magis admirande quam imitande dicuntur. Quoadmodum Iohannes qui clymachus dicitur ponit virtutes esse impassibilitates: et quedam valde austeras super penitentia et peccatis. Et cassianus de libero arbitrio notatus: et alij alia parum examinata aut nimis rigida tradunt que communis scholae theologice veritatis merito non admittit aut requirit. Quoadrem bonum est mel cum sauo. sapor scilicet deuotionis cum lumine eruditionis: aut si alterum dumtaxat obrigerit. vratur quilibet dono suo. ambulet in vocatione sua abundet in sensu suo: et cor

medat mel quantum satis est. non plus sapiens quam oportet. Rectum quidem verbum enunciat. Quod ab ipso postea Hieronimo non longe a materia traductum est. Quod medicorum est promittunt medicis tradunt fabrilia fabri. Conformerter satis ad illam logicorum maximam. Unicuique in sua arte perito credendum est. Bene vale pater et frater in christo apud quem tuarum me orationum participem fac. Amen.

Explicit epistola magistri Iohannis de Serfion ad fratrem Bartholomeum cartbusien. de libro Ruysbroech.

Incipit libellus fratris Iohannis de schoenbauia qui nititur defendere quedam dicta fratris Iohannis Ruysbroech contra magistrum Iohannem de Serfion Cancellarium parisiensem.

Quonia qui dam doctor eximius parisiensis artis theologice quedam dicta fratris Iohannis de Ruysbroech in libro que intitulat de ornatu spiritualium nuptiarum minus iuste ut opinor calumnia et reprobata asserens doctrinam eiusdem viri in quibusdam passibus et specialiter in tertia prepositi libri esse erroneam a regula theologice veritatis ac traditione sanctorum patrum et doctorum discrepantem. et ob hoc non esse recipiendam et abiiciendam. Adcirco ut veritas huius doctrine quam a spiritu sancto arbitror effluxisse et emanasse. que magis est veritas et non erroris planius luceat. in quantum tenuitas mei ingenii et exiguitas mee scientie appetat. tria per ordinem facere dei gratia aspirate attemptabo. Primo intentione verborum suorum quantum ad ea que ibi arguuntur et reprehenduntur et tamquam erronea iudicantur explicabo. secundo qualiter hec doctrina non sit noua adinuentio et suspiciosa. scilicet omnino suis notatissimis doctorum catholice fidei persona et ipsorum auctoritate commedata et approbata putans dederit explanabo. Et tertio qualiter rationes obiecte minus efficaces sunt nec pre dictam doctrinam euacuant declarabo.

Quantum ad primum est sciendum quod frater Iohannes de Ruysbroech auctor predicti libri

de ornatu spiritualiū nuptiarū i tertia pre
 eiusdē libri nō loquit de illa vnione q̄ est p
 identitatē realis existētie. d̄ qua dicit x̄ps
Joh. iij. Ego et pater vnū sumus. imo in
 om̄ib; alijs libris suis prestat ip̄e q̄ crea
 tura nō p̄t fieri creator. Nec loquit etiā d̄
 illa vnione. q̄ est solū p̄ consensū et p̄formi
 tatē volūtatis. q̄ est om̄ib; sp̄ialem gratiā
 habentib;. quemadmodū legit **Act. iij.** q̄
 multitudinis credentiū erat aīa vna et cor
 vnū in d̄no. **Sz** loquit de illa vnione q̄ ē
 p̄ amorē liq̄factiū et excessū p̄temptatōis
 extatice. q̄ p̄ nimia suauitate et magnitudi
 ne interni dulcoris et vehemētia amoris.
 animā liq̄facit et resoluit et totā virtutē ra
 tionis absorbet d̄ q̄ dicit paul⁹. i. ad **Cor.**
 vij. Qui adheret deo. vn⁹ sp̄s est. Et p̄ce
 ptione em̄ diuine p̄sentie et degustatōe in
 terne dulcedis aīa deuota in seīpa quie
 tur. et sibi ac om̄ib; reb; creatis p̄ desiderii
 um inflāmatū. et in deū totaliter expansus
 fundit⁹ morit⁹. vt se possit dicere cū ap̄lo
Uino ego iā nō ego. viuit aut̄ in me x̄ps.
 id est ego tot⁹ transformat⁹ in deū p̄ amo
 rem. nō sum i me. sz in x̄po. et ideo p̄ amorē
 tot⁹ deificat⁹ loquor vt x̄ps. **Qd** etiā idēz
 ap̄ls dicit **Corinthijs.** An experimentuz
 q̄ritis ei⁹ qui in me loquit x̄ps. **Qd** aut̄ li
 quefct et resoluit in seīpo. nō existit. sed re
 currit et transformat in illā imaginē q̄ sibi
 p̄sentialiter exhibet. Et quo patet q̄ ima
 go anime rōnalis p̄ efficacā diuini lumi
 nis in suā imaginē increatam deifice pote
 rit trāsformari. put docz ap̄ls. ij. ad **Cor.**
 iij. Hos aut̄ reuelata facie gloriā d̄ni con
 templantes. in eandē imaginē transforma
 mur. a claritate in claritatē tanq̄ a d̄ni spi
 ritu. qz a claritate imaginis create p̄ quan
 dā similitudinē trāsformabimur in clari
 tatē imaginis increate. Et in hac transfor
 matione imago rōnalis ostendit i tāta cō
 formitate diuine assimilatiōis. q̄ est inexpli
 cabilis om̄i lingue. **Qd** subtiliter videt in
 nuere ap̄ls cū dicit. i. ad **Cor.** ij. Oculi
 nō vidit nec auri audiuit nec in cor hoīs
 ascēdit. bonū. s. inenarrabile qd̄ p̄parauit
 de⁹ diligentib; se. **Hoc** em̄ bonū inenarra
 bile qd̄ p̄parauit de⁹ diligentib; se. p̄t dici p̄
 facta p̄formitas. et indicibil̄ charitas diuī
 ne assimilatiōis. q̄ om̄i lingue indicibil̄ est.
 et incōprehensibilis est om̄i mētū. nec vnq̄
 p̄fecte cognoscit nisi in speculo eternitatis.
 qd̄ est verbū diuinū. et essentia diuina. et er

go de ista vnione et trāsformatōe credēdū
 est magis noticiā affectualē et expimenta
 lem habentib; q̄ solū intellectualē. qz ne
 mo hec scit nisi q̄ accipit p̄ experiētā v̄l re
 uelationē. Et de ista indicibili claritate di
 uine assimilatiōis locut⁹ est frater **Johes**
 de **Ruybroech** in tertia pre libri de orna
 tu sp̄ialium nuptiarū. et de hac vnione ex
 tatica intelligēda sūt ei⁹ v̄ba et recipienda
De q̄ vnione loquit beatus **dyonisi⁹** libro d̄
 diuinis noib; capitulo d̄ amore. Et amor
 diuin⁹ extasim facies. et nō sinēs sui p̄soz
 esse amatores. sed amandoz. **Propter** qd̄
 paul⁹ magn⁹ in p̄tinētia diuini amoris di
 uino amore p̄cipās. **Uino** ego iā nō ego.
 viuit ho in me x̄ps. tanq̄ sui amati vinēs
 vita sic valde diligibiliter. **Dec** dyonisi⁹.
 vn⁹ patet q̄ amor extatic⁹ duo supponit.
 scilicet esse nature nostre et esse gr̄a intro
 ducit in tanto gradu. vt aīa poti⁹ x̄pm sen
 tiat q̄ seīpam. **Gr̄a** em̄ tanq̄ deifica habz
 mentē deo assimilare. et ip̄am deiformi di
 spositōe induere. **Ad** hos deiformes habi
 tus tā excelsos tā a n̄ra infirmitate. tā lon
 ginquos. et visui nostro tā absconditos ex
 ponendos. om̄ino minores sumus. qz ista
 sūt misteria regni dei. q̄ vt existimo nō cō
 muniter oib; sed puritate intelligētie et di
 uinis illuminatiōib; et gr̄a p̄uilegiatis cō
 municāda sūt. **Int̄** audiunt. ibiq; dicūt.
 ideo is q̄ foris sūt dici nō debuerunt. **Ac**
 tū hi q̄ foris sūt derelinq̄rent. si ab his q̄ in
 tus sūt nō vocarent. aliq̄liter erāt innotē
 scēda. vt discerēt infirmi q̄stū eis desit. et ad
 quā p̄fectōez aspirare deberēt. **Dec** em̄ ar
 chana et p̄funda si n̄ gustant nō amant. et
 si nō amant nō intelligunt. et q̄ d̄judicāda
 nō sunt ab his q̄ nō gustauerūt. vnusq̄sq;
 em̄ bñ iudicat q̄ nouit. et hoz est bon⁹ iu
 dex. vt ait philosoph⁹. et h̄ de primo.

Secundo videndum est quali
 ter doctrina p̄fati viri a senten
 tijs sanctorū patrum nō discre
 pat. sed per om̄ia ip̄is cōsonat
 et concordat. **De** hac em̄ vnitate dicit bea
 tus **Bernard⁹** in ep̄stola ad fratres d̄ mō
 te dei. **Unitas** spiritus cum deo. homis
 cor sursum habentis proficientis in deuz
 volūtatis est p̄fectio. cū iā non solūmodo
 vult qd̄ deus vult. sz sic est nō tm̄ affectus.
 sed etiā in affectu p̄fectus. vt nō possit vel
 le nisi qd̄ deus vult. velle autem qd̄ vult
 deus. hoc iam simile deo esse est. nō posse

Defensio iohannis d' scoenbauia dictoy

velle nisi qd vult de. H est ia esse qd de est
cui iaz velle et esse idipm est. vn bn dicit qz
tuc videbim eū sicuti est cuz sic similes ei
erim? H erimus qd ille est. Quibz em prās
data est filios dei fieri data est prās non qd
de vt sint de. sz sint tñ qd de est/postmo/
dū loquit d' triplici similitudine hoim cū
deo. et deinde subiūgit. Dicit aut hec simi
litudō dei vnitas spūs nō tñ qz afficit spi
ritū hoīs spūssanct. sz qz ipa est spūssan/
ctus de? charitas qd cū sit amor prīs et filij
et vnitas et suauitas et bonū et osculū et am
plex? et qdqd comune p̄t esse amboz in sū/
ma illa vnitate veritatis et veritate vnita
tis. H idē homi suo modo sit ad deū qd cō
substantiali vnitate filio est ad patrem vt
patri ad filiū. cuz in amplexu patris et filij
mediā qdāmodo se inuenit hominis brā
sciētia/cū modo ineffabili incogitabili/
qz fieri meref hō dei/nō de. sz tñ qd ē de?
Ecce quō ista snia bn omīno p̄cordat do/
ctrine fratris Iohis d' Ruysbroech et mu
tuo sibi p̄sonāt. Hoc idē patet ex eplā in/
feri? annotata. quā adā vir deuotissim? et
doctissim? cōposuit in q̄ sub breuitibz ver/
bis descript? est tot? p̄cessus libri fratris
Iohis Ruysbroech d' ornatu spūaliū nu
ptiaz/cū his p̄cordat gilbert? sup cantica
Emone. ij. vbi distinguit d' triplici lectulo
Prim? est p̄pri? spōse. Scōs est cōis spō
se et spōsi. Terc? p̄pri? est spōsi. Sponse
lectul? est cū quietis et pacatis et cōpositis
moribz intra se collecta req̄escit. Cōis est
cū iā incipit oblectari i spōso. Sz p̄prius
spōsi est qñ sui oblita penitus et ex se exuta
rota trāsīt in ipm et qñ induit ipso dilecta
ipm. In lectulo suo nō effluit spōsa extra
se nec turbat i se. In lectulo cōmuni afflu
unt illi deliciae qdā de p̄sentia spōsi. In il
lo lectulo qd sol? est spōsi amoris exagitata
incendū ebullit et excrefcit. effusa et effluēs
tota trāsfundit in ipm. et i simile absorbet
qlitatē. In primo penes se est. In secūdo
penes illā spōsū. In tercio penit? est ipa
penes ipm. et si dici p̄t non est nisi ipē. In
p̄mo q̄rit. In scōo adheret. In terco vnit
illi. In primo tranquillitatē p̄priā possidet.
In secūdo quandā meret cōmunitatē cū
dilecto. In tercio absūmit et absorbet i qñ
dā charitatis et grē vnitatē. Hec gilbert?
vbi supra. Cū p̄dictis p̄cordat dyonisius
magn? sic patet in auctoritate supius alle/
gata et pluribz locis libroz suoz. Et hugo

de sancto victore cōmentator p̄fati dyoni
sij sup septimū angelice hierarchie dicēs.
Sic intelligas q̄nta est vis veri amoris et
dilectōis si tñ intelligi p̄t qm dilectio sup
eminet sciētie et maior est intelligētia plus
em diligit q̄ intelligit. Intra dilectio et ap
pp̄nq̄t vbi sciētia foris stat. Et reddit ra
tionē isti?. Quia ver? amor sine charitas
nullū patit mediū inter se et obiectū qd est
de?. sz vebementer tendit in ipm imediare
Et ideo nunq̄ quiescit donec oīa trāseat
et ad ipm dilectū et in ipm veniat. Vñ sub
dit ibidē. Dilectio sine amor impetum se/
quens ardētis desiderij sui nec dissimula
re valēs donec ad amatū puenerit/amato
appropinq̄t q̄tū p̄t/et eo ampl? sitiēs in/
trare ipm cupit et esse cuz ipō/et esse tā ppe
vt si fieri posset h idē ipm sit qd ipē. Nihil
em veloci? nihil acuti? nihil subtili? amo
re aut penetrabili?. qz natura sua nō quie
scit donec naturaliter amabilis totā pene
trauerit virtutē et p̄funditatē et totalitatē
q̄tū p̄t. Hinc etiā sentētie alludit p̄ omīa
vercellēsis sup cantica dicēs. q̄ affect? et in
tellect? simul cōambulāt vsqz ad nouissi
mū defectū intellect? vbi habet sue cogni
tionis et sui lumis p̄summatōes. Affectus
aut adhuc p̄tinet p̄ncipalia in deū suspi
ria et supintellectuales exrēsiones et imūsi
ones/seruidos vulgares et fulgidos seruo
tes ad quoz oīm sublimes excessus et ex
cedētis sublimitates intelligētia trahi nō
p̄t. sz sol? p̄ncipal affect? deo vnibil. Et
postea ibidē dicit. Tanta est virtus veri
amoris et pulcritudinis q̄ nō solū facit ho
mines et āgelos excedere naturā p̄priā vt
in deū ascēdant. sz etiā deū qñ naturam p̄
priā egredi vt ad creaturas qñ infra natu
ram suā p̄ducendo descendant. Ecce quō
oēs isti excellētissimi doctores in h̄ p̄ueni
unt q̄ aīa qñ rapit i diuini lumis abissuz.
tota deficit a seipā et i illū quē diligit tota
liq̄scit et supintellectualr ei vnit. et vnitissi
me trāsformāt in ipm ita vt aīa dū a seipā
alienat dū i istō diuini archani secretariū
rapit. dū ab illo diuini amoris incēdio cir
cūdat itime penetrat et inflāmat seipāz pe
nit? eruit et diuinū qñdā affectū induit et
inspecte pulcritudini p̄figurata tota i ali
am gloriā trāsīt.

His p̄libat r̄ndendū ē terco ad ob
iectōnes et rōnes q̄b dñs cancel
arius doctor venerabilis et vir

eloquentissimus doctrinam prefati viri videlicet fratris Johis d ruybroech videlicet aliqualiter calūniari et reprobare. Sciēdū est q̄ autor p̄fati libri d ornatu spūa/ liū nuptiaz nō sic ille mgr̄ arbitrat homo ydiota fuit et sine lris in h̄ male erat infor/ matus: s̄ erat sacerdos vt spero deo acce/ prissim⁹ prim⁹ prior et fundator cuiusdaz monasterij canonicorū regulariū in brabā/ tia appellati viridis vallis cameracensis dyocesis. et siti i quadā silua q̄ vocat zonia iuxta ciuitatē famosā que dicit bruxella. Qui doctrinā suā nō latino sermone sed theutunico cōscripsit: licet em̄ cōpetentis sciētie fuerit. nō tñ tā eminētis sciētie erat q̄ p̄fata doctrinā latino sermone tā cōposi/ to et stilo tam elegātī scribere potuisset nisi speciali dono dei sibi datū h̄ fuisset. Sed quidā frater eiusdem monasterij vir valde ingeniosus et l̄fatus postmodū ob p̄fectū oīm nationū quosdaz librorū suorū latino sermone transferre in p̄sona ipsi⁹ curauit. Ammirātes ergo doctrinā ei⁹ laico sermo/ ne cōscrip̄tā facilliter p̄pendere possūt ip̄m nequaquā hāc didicisse ab hominē ab hu/ mana sciētia: s̄ accepisse a deo et a diuina sa/ pientia et mgr̄a vnctione: a fratrib⁹ em̄ ei⁹ cognosci p̄t q̄ fuit hō missus a deo. cui in his nouissimis dieb⁹ hec deuota archana et p̄funda atq̄ diuina de⁹ dispensanda lar/ gū⁹ est vt noua admonitio suos meli⁹ at/ traheret auditores: et vt sectā illoz libero/ rū spiritūū q̄ tpe vite sue multū in brabā/ tia et illis partib⁹ pullulabāt extirparet et errores ip̄oz denudaret. Vir em̄ homo iste dei postq̄ illud lamētabile scisma i ec/ clesia surrexit: nā a tpe mortis sue. xxv. an/ ni fluxerūt vel circiter. Hac ergo occasio/ ne et necessitate cōpulsus hec p̄funda et sub/ tilia theutunico sermone p̄teruit. Qui qui dem hāc doctrinā absq̄ aliq̄ labore studij sola gr̄a spūsancti ei⁹ mentē docente et p/ lustrante eructauit: sic bene compruz est il/ lis q̄ secū p̄uersati sūt. et secretorū suorū con/ scij fuerūt. Si ergo stil⁹ libri i latino trās/ lati magis redoleat humanā eloquētiā q̄ diuinā: h̄ nō imputandū est auctori: s̄ trās/ latozi. Qui quidem trāslator p̄ eo q̄ orna/ tui et eloquētie sermonū plus opam dedit q̄ forte expedit et quedā p̄ arbitrio suo ad didit in p̄dicti libri trāslatōe multū defu/ dauit: licet auctor ab hac defudatōe liber et expert⁹ fuerit cui oīa q̄ docuit put pie cre

dim⁹ spūsanct⁹ inspirauit et am̄inistravit: licet etiā doctrina istius viri in latinum trāsata sit multū gratiosa cōpunctiua et deuotōis excitatiua: tñ ignitū eloquium dñi vehemēter qd̄ in verbis illius theutu/ nicis inuenit mltō gratiosi⁹ est. mag⁹ mo/ uens afficiēs et accendēs legentē: ita vt du/ rissim⁹ corde sit q̄ nō ex eoz lectione com/ pungat ad deuotionē. excite⁹ et ad melio/ ra p̄uehat et sublimet. Verūtāmē q̄ dicit⁹ doctor egregi⁹ sentiat terciā partē hui⁹ li/ bri penit⁹ rescindendā tanq̄ discrepantez a doctrina sana sanctorū doctorū. nō p̄sen/ tio sibi in h̄: s̄ videt mibi esse approbāda doctrina hui⁹ terciē ptis. et asserēda tanq̄ p̄sona et p̄cordās p̄ oīa doctrinis et senten/ tijs sanctissimorū et famosissimorū doctorū toti⁹ ecclie. sicut satis declaratū est capitu/ lo p̄cedenti. Doctrina em̄ hui⁹ terciē ptis. intelligenda est de illa vnione extatica. sic superi⁹ dictum est i primo capitulo. De q̄ vnione iste mgr̄ nullā facit mentionē i epi/ stola sua. Q̄ etiā dicit q̄ terciā ps eiusdē libri repudianda est tanq̄ male explicata: notandū est q̄ d̄ deo meli⁹ possum⁹ cogi/ tare q̄ loq̄. Lonātes ergo hoīes sancti de deo loq̄ nec valētes nisi v̄bis: aptioribus v̄bis q̄ dicēda sūt exprimūt. et modū loq̄n di quē vsus sanctorū patz tenuit imitant: et sic auctor hui⁹ libri in ista materia altissi/ me et sūme p̄templatōis imitat⁹ est modū loq̄ndi sanctorū patrū qui de hac materia locuti sūt: vt edo quibusdā v̄bis nō pprie s̄ trāssumptiue: sicut ista materia erigit. Scdm̄ exigentiā materie sermōnes sūt ex/ petēdi: sic em̄ dyonisi⁹ i libris suis caligi/ nē vocat: qm̄ spūs rōnales inducunt i istō interi⁹ cenaculū diuine claritat⁹: vbi clau/ sis sensuū hostijs secreti⁹ castissimo āple/ ru p̄ueniūt cū dilecto: et tñ maxia illustra/ tione ibi irradiant. Sicut qm̄ mentē p̄rigit rapi et in suūpsius extasim perducit. tunc annihilari dicit: quia mens in extasi posi/ ta sibi et oīibus creaturis funditus mo/ ritur: inquantū seipam nesciēs. sui et omni/ um creaturaz obliuiscit. Ideo de talibus mētibus dicit apl⁹ ad Col. ij. Dormi estis: et vita vestra abscondita est cuz christo in deo. Sic etiā spirit⁹ rationales seipos p̄ dere est oīmīno non sentire semetipos et a seipsis extinaniri. et pene annullari: vbi tñ meli⁹ secum sūt. cū sic sūt q̄ tñ vbi sint ne/ sciant: et licet hucusq̄ seipos habent. tñ se

Defensio contra Lancellariū dictoꝝ

modo p̄dicto p̄diderunt. **Q**uod utiq; videt̄
p̄rigisse ap̄lo cū i raptu p̄stitit̄ an in cor/
pore vl̄ extra corp̄ esset p̄sus se assertit̄ ig
nozare. Scriptura sacra eo sp̄u exponen/
da et intelligēda est q̄ plata. Et sic arbitroz
q̄ si dicta hui⁹ prioris fm̄ illū sensū diuī/
nū et sp̄m̄ intelligant̄ q̄ plata sūt q̄ in eis
error nō apparebit̄ s; mera et clara veritas
relecebit̄. Sepe sancti viri d̄ altissima cō
templatōne quedā p̄ferūt q̄ min⁹ p̄fecti qz
penetrare nō possūt lapsū erroris putant.
Nō puto dici potuisse qd̄ hunc priorem
puto sensisse. Est em̄ iste mod⁹ sentiendi
alien⁹ ab om̄i modo vsitato sentiēdi. **U**n̄
nec vsitatis v̄bis p̄t aliq̄ten⁹ explicari. Et
ideo qm̄ viri p̄fecti n̄ra instantia et inopoz/
tunitate ac charitate deuicti aliqd̄ nobis
de tali affectōe vel intelligētia temptaue/
runt reuelare. succūbunt verbis: vel talia
v̄ba loquunt̄ q̄ n̄m̄ intellectuz excedunt.
Suauitas hec q̄ deuot⁹ mentib; in vnio/
ne intima dei p̄pinat̄ tā sublimis est q̄ n̄
vocali nec m̄tali v̄bo est exp̄ssibilis. s; so/
la attingibil̄ est exp̄ientia et ḡ nō est mirū
si illud qd̄ dicit̄ d̄ indiciali eo modo q̄ di/
ci p̄t sit min⁹ gratiū min⁹ placeat min⁹ ac/
ceptet̄ ab his q̄ talia nō sūt experti. Et qz
hāc vnionē intīmā et extaticā in q̄ sp̄s rō
nalis p̄fecta assimilatōe cōformat̄ imagi
ni sue increate. p̄dict⁹ autor conat⁹ est ex/
plicare q̄ tñ̄ difficillima est ad differendū
idcirco quedā v̄ba p̄tulit̄ q̄ a v̄s plurib; n̄
capiunt̄. **Q**ue tñ̄ si recte fuerint intellecta
et ad intentōez dicētis respect⁹ habeat̄ nō
errore s; p̄cessam puto p̄tinēt veritatem.
Pro quoz verborū pleniori intellectu
habendo sciendū est q̄ hec vnio extatica q̄
p̄sistit̄ in amplexu vnitiuo sūmi boni tri/
pliciter et sub triplici habitudine p̄cipit̄ i
hac vita. Aliq̄n̄ em̄ p̄cipit̄ ex diuine clari/
tatis et essentie trāsitoria visione et p̄repla/
tione. **I**nterdū ex diuine suauitatis p̄libato
ria fruitione. **I**nterdū v̄o ex diuine immē/
sitate iocūda amiratōe. **E**t de aliq̄ istoz
triū modoz siue d̄ vnoquoq; puto esse in/
telligēda dicta terciē ptis illi⁹ libri de or/
natu sp̄ualiu; nuptiaz potissime tñ̄ d̄ p̄ri
mo modo. videlicet de illa vnione et p̄tem/
platione q̄ fit in raptu. **P**rimū hoz liquet
in paulo. q̄ fuit i raptu. intuitiua p̄replatō
ne diuine essentie trāsitorie illustrat⁹. **E**t li/
cet paul⁹ i illo raptu habuerit actū beati/
ficū. tñ̄ ex h̄ nō potuit dici p̄fecte beatus: qz

n̄ habuit statū beatificū. nec etiā illū actū
modo cōprehēsoꝝ puto p̄manēt̄ et imo/
biliter. sic habēt beati: s; fluxibiliter et trāsi/
torie. sic lumē p̄tinuat̄ i aere ad solā p̄senti
am solis. q̄re nō debuit dici ex h̄ p̄fecte be/
atus. **S**ecund⁹ mod⁹ apparet in p̄pheta
dauid. q̄ tāta dulcedie diuine suauitatis re/
plet⁹. fuit q̄ tanq̄ ebri⁹ clamauit. **D**electa
tiones in dextera tua vsq; i finē: inuens
p̄ h̄ q̄ mēsurā et magnitudo hui⁹ suauita/
tis nullo termino vl̄ sine poterit coartari.
Terci⁹ mod⁹ patebit̄ i regina saba. q̄ visa
gloria et magnificētia regi salomonis. p̄e
magnitudine amiratōis defecit et in extra/
sim raptu fuit. **D**e talib; mentib; verificat̄
illud qd̄ scribit̄ **I**sa. lx. **T**ūc videbis et af/
flues. et mirabit̄ et dilatabit̄ cor tuū: qz in il
lo lumē thearchico tibi diuinit⁹ infuso
videbis illa q̄ nec ocul⁹ vidit nec auris au
diuit et: in q̄ excellētia illius visionis et co
gnitionis designat̄.

Pro ampliori vero declaratōe
illi⁹ dicti q̄ p̄fatus maḡ dicit q̄
doctrina illi⁹ terciē ptis n̄ stat
cū determinatōe decretal. **S**ci
endū est q̄ quicūq; pie libz alicui⁹ ecclia/
stici doctoris legit̄ si quid i eo q̄si dubiū et
scrupulosū inuenerit. nō statim exardescē
do inuadit: sed inspicit et discernit et retra/
ctat ex circūstantijs et ex scriptis eiusdē au/
toris: et ad vltimū p̄ri⁹ eligit cōfiteri se ig/
nozare vl̄ nō intelligere q̄ illi erroris no/
tā impingerēt nisi manifesta i eo heresis de/
p̄hendat̄. **C**ōstat em̄ catholicos p̄ses q̄ di
uersos libz p̄scripserūt d̄ eadē snia nūc
obscuri⁹ nūc apti⁹ fuisse locutos: nec h̄ du/
cif. p̄ incōueniēti. **V**arietas em̄ affert pul/
critudinē et delectat audiētes siue legētes.
rara et difficilia bis delectāt ait orati⁹ poe
ta. **S**ic igit̄ sepe dicit̄ frater **J**ohānes de
Ruysbroech licet i terciā pte libri d̄ orna/
tu sp̄ualiu; nuptiaz de illa sublimissima
materia et obscurissima obscuri⁹ sit locut⁹.
i alijs tñ̄ locz et libris suis vbi d̄ eadē mate
ria dogmatizat̄ plani⁹ et apti⁹ suā intētio/
nē explanauit. **U**n̄ i libro suo q̄ d̄ de cal/
culo vl̄ de p̄fectōe filioꝝ dei ip̄e manifeste
p̄testat̄ q̄ ip̄ossibile ē nos ex toto deificari:
n̄ramq; creatōez i creatorē mutatos amit
tere. **D**iuina em̄ natura sic i se ē immutabilis
et incōuertibilis: ita nō sinit̄ aliā naturā i se
essentialr̄ p̄uerti. **I**mpossibile ē ei vt crea
tura de⁹ vl̄ creator efficiat̄. **V**erūt̄ deo p

mediū ⁊ sine medio vnimur: per medium videlicet grē sue ⁊ nostrorū opez. **S**ra em̄ dei mentē nostrā irradians docet nos veritatez: dirigitz nos ad om̄es virtutes ⁊ i eternā dei dilectionē. ⁊ amoris exercitiū: verūtamē vltra has grāz ⁊ virtutes inter deū ⁊ nos mediātes. deo etiam sine medio vnimur: q̄n̄ ipetu ardētis amoris excedim⁹ om̄e creatū vsq; i ipas supsubstantiales dei diuinitas: vbi i amore cūtra trāsim⁹: morietes om̄i p̄sideratōe in quandā informam ⁊ caliginē. ibi agimur ⁊ superinformamur ipō ipō q̄bo etno q̄d ē imago p̄ris. **D**uic sūie oēs p̄res superi⁹ noīati ⁊ cordāt. **C**ū q; sic deo vnimur: remanet t̄n̄ i nobis scit⁹ viu⁹: ⁊ amor actiuus: **O**m̄i absq; scitu n̄ro deū videre nō possum⁹: nec sine amoris exercitio deo vniri vnitionēq; fuare valem⁹. **S**i me ignorāte toti⁹ mūdi dñs essem⁹: q̄d mihi p̄staret solati⁹. **I**dcirco sentiem⁹ nos eternalr gustātes ⁊ possidētes teste xpō q̄ ait. **N**ec est vita eterna: vt cognoscāt te solū vez deū ⁊c. **S**ic ḡpatet vitā n̄ram eter nā p̄sistere i discreta siue distinctiua cognitiōe dei: ⁊ tēplātōe dei intuitiua. **U**ltra oīa t̄n̄ hec erim⁹: q̄si expirati supra sp̄m̄ sine spiritu. i abyssali ⁊ incōprehēbili ⁊ im mēsa dei gl̄ia. **I**tē sp̄s dei q̄ nob̄ flat efflu it ⁊ inspirat vt deū diligam⁹ ⁊ virtutes ope mur⁹: nos em̄ ad se ⁊ i se attrahit ⁊ intrahit: vt in ipō quiescam⁹ ⁊ eo p̄fruamur. **E**t in his duob; eterna vita stat quēadmodū p̄ aeris inspiratōez ⁊ expiratōez diastole ⁊ si stole n̄ra vita p̄seuerat materialis. **E**t ex his patet q̄ nō cōtradicit decretalē: q̄ ipse ponit sic decretalē asserit b̄ritudinē nostrā p̄sistere i visione dei intuitiua ⁊ fruitōe di uine essentia. **P**reterea scio q̄ beat⁹ **T**ho mas de aq̄no clare dicit q̄ i visione q̄ vide tur de⁹ p̄ essentia optet q̄ de⁹ sit forma in tellect⁹ n̄ri: q̄ quacūq; alia informaret: il la nō duceret nos i essentia diuinā: ⁊ ḡi ip sa essentia diuina erit q̄si forma intellect⁹ q̄ intelliget. **Q**uidē nō optet ita intelligi q̄ diuina essentia sit q̄a forma intellect⁹ n̄ri. v̄l q̄ ex ea ⁊ intellectu n̄ro efficiat vnū sim pliciter: sic in naturalib; ex forma ⁊ mate ria naturalē: s; q; p̄portō diuine essentia ad intellectuz nostruz est sic p̄portio forme ad materiā: q̄ siāt vnū q̄stū p̄tinet ad actuz intelligēdi. **E**t vlteri⁹ dicit q̄ de⁹ i patria nō t̄n̄ erit cognitio q̄ cognosceret ab aīa: s; etiā p̄ quā aīa cognosceret. **E**x q̄ cōcludit q̄

beat⁹ thomas fuit isti⁹ opinionis. q̄ de⁹ p̄ suā essentia est iungibilis intellectui n̄ro: nō t̄n̄ sic quin ibi erit lumē glorie mediuz: q̄d eleuabit intellectū nostruz ad s; q̄ possit iungi essentia increate: s; ab s; medio nō dicit cognitio mediata. q̄ non cadit inter cognoscētē ⁊ rē cognitā: s; est istud q̄d dat cognoscētē vim cognoscēdi. **I**stud erit in patria. **S**i i statu vie null⁹ intellect⁹ pure creature p̄t in visione dei p̄ essentia pueni re p̄ aliquā dispositōez sibi inherētē: s; cō tingit aliq̄n̄ diuina virtute q̄ aliq̄ res mira culose pducit in aliq̄d. in q̄d nullo modo p̄t p̄ aliq̄s dispositōes sibi inherētes pdu ci: sic q̄ virgo pariat ⁊ q̄ ignis in aīa cōbu rat. **E**t sicut p̄ miraculose fieri q̄ diuina vir tute aliq̄s intellect⁹ creat⁹ nō habens nisi dispositōes vie. eleuet ad videndū deuz p̄ essentia: nec t̄n̄ ex tali visione dicit beat⁹ simpliciter: s; fm̄ q̄d t̄n̄ q̄stū cōicat i actuz beati. **P**uto q̄ hec dicta beati thome p̄ba biliter sustineri possūt absq; piculo here sis ⁊ p̄iudicio fidei. **I**nsup p̄dict⁹ m̄gr̄ di cit q̄ null⁹ theologorū vnq; talē modū be atitudinis posuerit q̄lis ab isto autore ex plicat videlicet q̄ aīa tūc definit esse in illa existētia quā p̄ri⁹ habuit i p̄prio genere ⁊ p̄uertit seu trāformat ⁊ absorbet in esse di uinū. ⁊ i illud esse ideale defuit q̄d habuit ab eterno i essentia diuina. **P**ro cui⁹ dicti euidentia est p̄siderandū q̄ q̄n̄ aliq̄ scriptu ra est mystica ⁊ obscura: tūc obseruādū est q̄ interpretatio fiat fm̄ intentionē dicentis. **N**ihil est em̄ ita b̄n̄ dictū: q̄d nō possit ma le interpretando ⁊ narrādo deprauari. **F**a teor ergo vez esse q̄ null⁹ doctoz moduz beatitudinis ponit fm̄ quē iste m̄gr̄ sua ver ba intelligit ⁊ recipit. **S**ed nequaq; arbi troz autorē hui⁹ libri ita desipuisse q̄ ipse sic sentiret sic iste m̄gr̄ sibi imponit: nec il lū sensū q̄ba sua p̄tendunt si diligenter in spiciant: s; pot̄ sic itelligēda sūt. q̄ mēs dulcedine verbū diuini illecta rapit. ⁊ illa b̄i a seipa vt verbo fruāt. **I**llicq; ibi nos metip̄os excedim⁹ in caliginē ⁊ in modi carentia inscrutabile: ibi nos de⁹ ex nobis ipis trahit trāformat ⁊ deglucit in ipsam p̄fundissimā diuinitatē: trāquillitatem in ipam sui supessentia ⁊ sui sp̄s vnitatem. amorisq; absorptōez: vbi vi amoris extra tici assequimur illā p̄formitatē ⁊ deiformi tatez quā fm̄ rōez idealē habuim⁹ ab eter no i mēte diuina: ibiq; vnū effecti sumus

Defensio iohannis d' scoenbauia dictorum

cum deo. **N**ec vnitas non intelligenda fm identitate realis existētie. s; fm quandam pformitatis et trāsformatōis similitudinem. **N**equaquē ergo estimādū est p̄fatū fratrem Johannē de Ruysbroech fuisse istius opinionis vel erroris. q̄ voluisset asserere spiritū rōnalem in beatifico vniri diuine essentiae p̄ trāsformatōes essentialē in identitate diuine nature: aut q̄ nō sit necessariū q̄ potētia intellectiua creata sit elenata p̄ habitū supnaturalē lumis glie ad elicendum actū beate visionis. **S**z ita videt̄ sapere q̄ qz ip̄e de^o p̄pter summā et simplicitatē mēti illabit̄. ideo cognoscem^o eū in seip̄o obiectiue et etiā per seip̄m representatiue vt ly in ip̄o excludit mediationē speciei: qz i patria deus absq; specie et similitudine cognoscet̄. et ly per ip̄m excludat mediatio nē lumis extranei diuinā essentia representant̄. qz essentia diuina i suo pprio lumine videbit̄. **N**ō em̄ requirit̄ aliud lumē de foris ab essentia: sic lumē solis requirit̄ ad videndū colores et rez species: q̄s in tenebris videre nō possum^o: s; p̄ h nō vult dicere/quin actu nōo creato/ ip̄m deū cognoscam^o et p̄ sequēs optet q̄ ip̄a potētia intellectiua sit p̄ habitū supnaturalē infor mata vt possit p̄tingere ad istud obiectū finitū ad qd̄ ex se p̄tingere nō p̄t. **E**t qz in visione beatifica ip̄m visū nō videt̄ p̄ similitudinē s; p̄ essentia efficiē qd̄ammodo intra videntē. **E**x h̄ aut q̄ ip̄m visū receptū est intra videntē: vniri sibi ip̄m videntē. vt fiat q̄si quedā penetratio mutua p̄ amorē. sic dicit̄ Joh. iij. Qui manet i charitate i deo manet et de^o in eo. **A**d vnionē aut maxime pueniētis sequit̄ delectatio sūma et i h̄ p̄ficiē nostra felicitas. **E**x q̄ patet q̄ gaudiū fruitōis in actu diuine visionis q̄ videt̄ diuina essentia nuda in seip̄a inchoat̄. s; in dilectōne et amplexu vniriuo et gustu affectuali diuine dulcedinis p̄ficiē et p̄summat̄. **Q**uāuis em̄ fruitio nō sit sine visione: p̄fecti^o est tñ in dilectōe. **S**ic em̄ hic p̄fectius est diligere q̄ agnoscere: sic et ibi intellect^o noster implebit̄ leticia visionis: s; affect^o noster implebit̄ leticia dilectionis: cui puenit p̄ire et trāsformare. **A**d gaudiū beatitudinis tria p̄currūt: perfecta visio: plena cōprehensio: inhesio amoris confirmati. **E**t i isto stat tota sūma dictorum fratris Johannē de ruysbroech p̄cernentiū p̄sentē materiā. **U**n̄ sicut ex ip̄is dictis ma-

nifeste colligi et elici p̄t ip̄e ponit beatitudinē nostrā p̄sistere in distinctiua siue discretiua cognitōe et p̄tentione dei intuitiua: et hanc vocat beatitudinē actualē. et in fruiōne dei quiescitiua. vbi aīa igne diuini amoris resoluta liquescit et deficit a seip̄a. et spoliata oīm viriū suarū ppria et naturali actiuitate mentalē simplicitatē induit et imaginis increate assequit̄ assimilationē. **G**audiū fruitōis est tante magnitudinis et tā indicibilis suauitatis. q̄ mēs beata vel humana plene cōprehēdere nō p̄t. s; tota absorbet̄ ex plenitudine illi^o gaudiū: sic stil la aque absorbet̄ a vino forti: vt dicit̄ Be^o. **E**t istū gustū fruitōis. oēs vires aīe indicibili gaudiū absorbet̄: et hāc inhesionē et amplectū mellisū indissolubilis charitatis et absorptiōnē abyssabilis amoris vbi aīa in abyssat̄ et totaliter in deū traicit̄ et trāsformat̄ appellat beatitudinē essentialē: qz ibi aīa oīm viriū suarū actiuitate spoliatur: et vniē sola p̄solatōe diuine suauitatis. **I**bi inquit in pace in idip̄m dormit et quiescit: dormit i quietatōe plena intellect^o: requiescit in plena satiatōe affect^o. **E**t sic patet q̄ sensus ei^o est verissimus: nec discrepat a sentētia sanctorū patrum. **E**t si est aliq̄s error in dictis suis: ille solū stat in qd̄ nois: noīa aut̄ sūt ad placitū: et ideo talis error nō est magni ponderis. **Q**z aut̄ dicit̄ q̄ ad fruiōnē spectat plena cōprehensio. h̄ non est sic intelligendū q̄ beati cōprehendūt totaliter ip̄m deū fm omnē modū q̄ est cognoscibilis: talis em̄ mod^o cōprehensionis diuine nature est impossibilis omni creature vt patet Joh. i: vbi dicit̄. deū nemo vidit vnq̄s. **S**z iste mod^o cōprehensionis attenditur q̄stū ad imediationē cognitōis. de q̄ super^o dictū est: qz beati verbū eternū et oīa alia in seip̄o et p̄ ip̄m cōprehendēt et cognoscent. **J**uxta illud ps̄. In lumine tuo videbim^o lumē: h̄ est teip̄m qui es lumen subsistens dicit̄ Augustin^o.

Restat nūc vlteri^o videre quāter sane intelligēda sunt illa dicta fratris Johannē de ruysbroech. q̄ dñs cancellari^o in eplā iudicat esse repudiāda tanq̄ erronea vel male explicata: quorū primū est istud q̄ dicit̄. **P**erdidit aīa p̄tendantis i esse tali diuino abyssali: ita q̄ non sit repibilis ab aliq̄ creatura: h̄ vez est si sane intelligat̄. **S**ic quippe intelligendū est q̄ in h̄ gdu p̄tentionis

qm̄ mens rapit̄ in diuini luminis abyssū
oim̄ exteriorū obliuiscit̄: nescitq; penit̄ se
ipsam/seipm̄ eruit. ⁊ diuinū induit quen/
dā affectū. ⁊ supmundanū/totaq; trāsīt in
deū suū. ⁊ in aliā gloriā quā creatura sub
esse creaturali nō attingit: q; in tali statu
esse suū creatū ⁊ sine nature hō excedit/ ⁊
sub esse diuine gfe ita sublimiter diuie sub/
stantie vnit̄ q; oēs vires ⁊ potētie rōnales
supra se eleuant. ⁊ in diuinā claritatē trās/
formant̄. ⁊ sic non est repibilis ibi ab aliq;
creatra. **S**upra intellectū em̄ ⁊ mentem
ibidē deū cognoscit. **I**n intellectū em̄ noster
⁊ sensus corpore⁹ intra terminos creatu/
re exercēt nec etiā intellectus excedit ens
aut speculū. **U**nitio aut̄ excedit sublimi⁹
intellectū theoricū q; intellectū imagina/
tionē vel sensū. **D**ens em̄ in hac vnione
diuina ⁊ extatica transcendit omnē crea/
turā ⁊ seipm̄ ⁊ omnē actū viriū apphensi/
uarū. **E**t p̄ tāto dicit q; nō est repibilis ab
creatura. **A**d hanc abstractionē dyonisi⁹
inuirabat thimothēū i mīstica theologia
dicēs. **T**u aut̄ amice thimothee/circa mī/
sticās visiones forti p̄tridē ⁊ sensus relin/
que. ⁊ intellectuales opatōes. ⁊ oīa sensibi/
lia ⁊ intelligibilia ⁊ oīa existētia ⁊ nō exi/
stentia. **E**t sicut est possibile ignote p̄sur/
ge ad ei⁹ vnitionē q; est sup omnē substan/
tiā ⁊ cognitōes: etem̄ excessus ruyfbr⁹ ab
om̄i irretēibili ⁊ absoluto mūde ad sup/
substantialē diuināz tenebrāz radiū sur/
sum ageris: vide aut̄ vt null⁹ indoctorūz
hec audiat. **I**n h̄ vbo dionisi⁹ sapiētia sū/
ma includit̄ ⁊ culmē toti⁹ p̄fectōis vt pos/
sibile est/via ⁊ p̄funditas libroz dionisi⁹
ariopagite. **D**ō p̄terea subiūgit q; intē/
tio auctoris p̄fati videt̄ esse q; aīa desinit̄ es
se in illa existētia quā prius habuit̄ claret
ex supra dictis q; intentio auctoris talis n̄
fuit̄ q̄lis exprimit̄ a p̄dicto magistro: s; ex
abundāti licet nō incōueniēt̄ possumus
dicere q; intentio auctoris talis est q; excel/
lencia rationalis creature in h̄ p̄ficiē ⁊ cō/
summat̄ qm̄ p̄su rectōe amoris extatici in
illud p̄ncipiū reuertit̄ vnde primordia/
liter eruit̄: ⁊ qm̄ aīa intrat in istud diuini/
tatis archanū ⁊ in illud intime quietis se
cretū: tunc non oportet q; ibi fiat corpis ⁊
aīe dissolutō/s; in h̄mōi trāsformatōe aīa
diuidit̄ a spū p̄ hūc modū vt qd̄ aīale cor/
pulentū ⁊ fetulentū est deorsū remaneat:
Spūs aut̄ ⁊ qd̄ spūale est ad sūma euolet

⁊ vsq; ad speculatōez diuine glie sublime
tur/ ⁊ in eandē imaginē trāsformet̄. **N**ihil
in creaturis vt dicit **R**ichard⁹ in libro de
exterminatōe mali hac diuisione mirabi/
lius cernitur: vbi istud qd̄ est essentialiter
vniū atq; indiuiduū in seipm̄ in quanda;
portione diuidit̄/nec; in boie vno alia est
essentia ei⁹ spūs atq; alia ei⁹ aīa: s; vna ea
demq; substātia simplicis nature. **N**ō em̄
in h̄ gemino vocabulo gemina substātia
intelligit̄/s; tñ ad distinctōez ponit̄ gemi/
na portio eiusdē essentia. **U**n̄ supior p̄ spi/
ritū: alia inferior p̄ aīaz designat̄. **U**n̄ p̄
planiori intellectu istoz habēdo est p̄side/
randū q; spūs noster qm̄q; intantū a corpe
⁊ aīa diuidit̄ vt spūs in spiritu ⁊ asserat̄ et
qm̄q; spūs sup spūm esse dicat̄. ⁊ qm̄q; spi/
ritus sine spiritu esse credat̄. **P**rimū partē
in **J**ohāne q; de seipso dicit **A**poc. i. **E**go
fui in spū dñico die. **D**ō exponēs haymo
sup apocalipsim dicit sic. **J**ohānes sic in
spiritu fuit̄ q; tñ ipaz carnē fundit̄ nō de/
seruit̄: s; spiritui eternitatis spūs ei⁹ adhe/
sit: ⁊ a spū docēte assumpt⁹ fuit̄ spūs docē/
tus: ideo tā mirabilia ⁊ p̄funda vidit̄. **R**i/
chard⁹ aut̄ exponēs idē verbū dicit sic: an
h̄ est spūm in spū esse semetipm̄ intra seip/
sum totū colligere: ⁊ ea que circa carnē seu/
etiā i carne gerunt̄ interim penit̄ ignora/
re. **S**ecundū liq̄t in petro d̄ q; in actib; ca.
xij. dicit̄. **E**t petri⁹ ad se reuersus dixit̄ rē.
Dō exponēs **R**ichard⁹ libro. ij. de p̄tepla/
tione. **D**oc sane non insipiēter dicit̄ q; pe/
trus lōge supra homiez fuerit: q; lōge a se/
metipō ⁊ supra semetipm̄ recessit̄. **A**lioq̄n
nō erat a q; ad se reuertēret̄. **D**oc idē ostē/
dit̄ hugo sup septimū hierarchie dicens.
Acutū amoris est. cū oīa trāscedēdo de/
spicit̄. **S**uperuidū aut̄ amoris est cū etiā
semetipm̄ p̄templādo relinq̄t. ⁊ in p̄tepla/
tione dilecti se d̄spicit̄: ⁊ miro modo fit vt
p̄ dilectōis ignē in illū sustollit̄ q; est supra
se. ⁊ p̄ vim amoris expellit̄ ⁊ creat a senec
se cogitat̄ dū deū solū amat. **T**erciū appa/
rebit in regina saba. de q; legit̄. iij. **R**eg. iij.
c. q; regina saba vidēs sapiētia salomonis
⁊ domū ⁊ habitacula ⁊ ordinē ministran/
tiū: nō habebat vltra spūm. **D**ō exponēs
Richard⁹ lib. v. d̄ p̄templatōe. c. xij. recte
nōne dicit̄ spūs seipm̄ nō habere. qm̄ inci/
pit a seipō om̄ino deficere: ⁊ a suo esse i su/
permundanū quendā ⁊ h̄ plus q; huma/
nū statū trāsire/ in mirabili trāsfigurātōe/

Defensio iohannis d' scoebauia dictoy

spūs ille ab humano videat in diuinū de
ficere ita vt ipse iā nō ipse eo dūtarat tpe q̄
dño incipit alit̄ inherere. Qui aut̄ adhe-
ret deo vn̄ spūs est. Et sic totū i istud di-
uinitat̄ archanū intrat clamās cū ps. dese-
cit i salutare tuū aīa mea. hec ille. Isto ha-
bito et intellecto facillime oīa illa dicta hu-
ius tercie partis de nuptijs intelligunt̄ et
exponunt̄. Et isto patet facillime intel-
lect̄ clausule illi q̄ subiungit̄. In ipa qui-
dem sui vacuitate p̄ fruitiū amorē spūs
p̄dit semetip̄m deiq̄ claritatē nullo inter-
mediatē suscipit. Spūs semetip̄m p̄ tāto
dicif̄ p̄dere. qz i tali statu vbi spūs huma-
nus intantū amoris feruorē supra se rapi-
tur vt merito sine spū esse dicat̄. factus est
tanq̄ vas p̄ditū. eo q̄ semetip̄m nō sentit
sz penit̄ a seip̄o exinanit̄ absorbet̄ et desi-
cit; luce clarif̄ p̄stat q̄ p̄grue dicif̄ q̄ regina
saba spūm suū p̄didit q̄ vltra spūm nō ha-
bebat. Sic silr paul̄ p̄ueniēter dicif̄ spi-
ritū suū p̄didisse q̄ in raptu p̄stitur̄ vtz
in corpe vel extra corpus esset ignorauit.
Nū aut̄ mens humana hūc sup̄mum ver-
ticē id est mēt̄is excessū attigerit tunc dei
claritatem nullo intermediatē suscipit qz
ab oīibz imaginibz et simbolis absoluit̄ et
ab oībz opatōibz oīm viriū apphensuarū
tā inferiorū q̄ superiorū ociat̄ atq̄ in super-
substātiālē radiū diuine luciditatis ducif̄
remoto oīni velamine et imediatē deo vni-
tur. sicq̄ dei claritatē nullo intermediatē
suscipit. Istud autē qd̄ dicit ac sine inter-
missione ipse sit ea claritas quā accipit satis
claret ex p̄dictis nō sic intelligendū et qua-
liter doctores sancti idē sentiūt. Un̄ i epi-
stola inferi⁹ annotata sic habet̄. Hac hora
incēsi sic aq̄ gutta vniat̄ insula multo vi-
no. Sic ista efficiē lux in dño optimata i
optimo. Optima quippe ac oīmpotēs ef-
ficiē. q̄ in optimū ac in oīmpotentē tota
traicif̄. Cui satis p̄cordat sup̄ septimū an-
gelice hierarchie dicēs. Contēplatio ē dei-
fica silritudo; qz dū p̄ eā illuminati lucētēs
fiūt qd̄āmodo ipi⁹ lumis lucētis silritudi-
nē accipiūt. Quō em̄ aer solis luce p̄fusus
in eandē trāformat̄ lumis claritatē adeo
vt nō tā illuminat̄ q̄ ipm lumē esse vide-
atur. Et sic ferrū in ipm ignē missū magis
efficiē ignis q̄ ignitū. Sic viri p̄fecti cha-
ritate induti siue imbuti charitas vident̄
poti⁹ vt emphatice loqr̄ q̄ charitate suc-
censit. Induimini ergo dñm sic aer lucē si

cut ferrū ignē et eritis lux in dño. Sic em̄
ferrū inflāmatū accipit i se formā ignis et
dat se totū et nō partē et eripit se sibi/ rema-
nendo i se substātiāliter inflāmatū ita aīa
vnita deo p̄ ignē diuini amoris q̄si totam
dat se et mittit se in deū et in deū trāforma-
ta nō mutata substātia p̄pria trāformat̄
se totā in deo amore q̄ est vita sua et p̄ amo-
rē fit q̄si tota diuina. Naturale nāq̄ est q̄-
cunq̄ aliq̄d trāformat̄ in aliud istud acci-
piat p̄prietates et d̄ditōnes illi⁹ nature in
quā trāformat̄. Sic igit̄ mēs deuota cū i
lumē thearchicū trāformat̄ fit qd̄āmodo
claritas quā accipit. Itē qd̄ sequit̄ dep̄-
detq̄ nostz esse creatū ab esse eterno. et fm̄
essentialē existentiā vnū cū illo est. sic acci-
piendū est. q̄ mēt̄i n̄re diuina essentia realit̄
et p̄sentialit̄ cōicat̄. Ubicq̄ tot⁹ est de⁹ p̄
existentiā sz nō in singulis eq̄litr̄ p̄ efficiē-
tiā. Et licet ex toto se vbiq̄ opet̄ nō to-
tū qd̄ potētie sue ē vbiq̄ imo poti⁹ nusq̄
opat̄. Un̄ qz p̄prietū est diuine nature rebz
illabi et eoz int̄imis cōmorari et p̄ sui illa-
psum p̄seruare rez naturas. ne decidāt in
nō esse. idcirco dicit q̄ n̄m esse creatū de-
pendet ab esse eterno: iuxta illud qd̄ p̄hs
dicit i libro de celo et mūdo. Ab h̄ quidez
ente. s. deo dep̄det celum et terra. Et qz ex
nature sue p̄prietate cōpetit ipi deo vt in-
habitet i intimo aīe rōnalis: p̄pter qd̄ dicit
Aug. tu int̄imior intimo meo: p̄pterea di-
cit q̄ esse nostz creatū fm̄ essentialē existi-
tiā vnū cū illo est; diuise substātie sūt spi-
ritus dei et spūs hoīs: et ergo spūs hoīs nō
est ita vn̄ cū spū dei: sic filius cū patre vnus
est de⁹. Sz qz illapsu sue p̄sentialitatis in-
habitat aīaz rationalē quā inter oīa crea-
ta imagine sua insigniuit. penes quā ima-
ginē trāformat̄ trinitati p̄sonaz et p̄ci-
pabilis est diuine nature et beatitudinis il-
lius: ideo dicit q̄ oīne nostz creatū fm̄ es-
sentialē existentiā vnū cū illo est. De⁹ em̄ s̄a-
ctis suis triplicē vnionē tribuit. s. nature.
gr̄e. et gl̄ie. Et de hac vnione naturali per
quā de⁹ cōmorat̄ in intimo aīe rōnalis di-
ctū istud est intelligendū. Qualiter aut̄
illud sit accipiendū. Uniuersi quoq̄ sup̄
sui creationē. in vite p̄tēplatiue altitudie
sublimati vnū sūt cū hac deifica claritate.
imo ipa claritas ipi sūt. atq̄ in eo q̄ vidēt̄
et qd̄ vidēt̄ lumine idē fiunt: satis patet ex
p̄dictis. et p̄ealiter ex his q̄ dicta sūt in illa
clausula. Ac sine int̄missiōe sit ipa claritas

quā accipit. **N**ō em̄ vult autor iste dicere q̄ spūs adherēs deo p̄ amplexū vnitiuū z supra se rap̄ virtute extatici amoris q̄ si ar vn̄ vel idē cū deo simpliciter substātie identitate q̄ h̄ est impossibile: s̄ sit vn̄ cū deo/ trāsformatōis silitudine/ gr̄e q̄ z beatitudinis participatione/ seruidi amoris amplexu z inhesionē. **E**t h̄ satis innuit in his v̄bis q̄ postea subiūgit/ vniuersi deuoti spūs vnū cū deo p̄fundo amoris defluuio sūt effecti. nō quomodolibet q̄dē vnū: s̄ idipm̄ q̄d est ip̄a in se essentia dei: eo mō quē deifica beatitudo req̄rit. **E**t istud idē mlti sancti doctores dixerūt. s̄. beat̄ dionisī. **B**ernard̄. **H**ugo: sic patet ex supra allegatis. **S**ic in ip̄a beatissima trinitate a patre filī egredit̄. ab vtroq̄ spūs sanctus amor ver̄ p̄cedens vnecit̄ patrē z filium: sicut a fonte bonitatis sup̄ne sapiētia vnitiua p̄cedens mēti deuote illapsa. tanta vnio/ ne ip̄am vnecit̄ spiritui tanto vt mereat̄. vt vnū dicat̄ esse cū ip̄o. **D**āc vnitate petebat x̄ps cū dicebat. **R**ogo p̄r vt ip̄i vnum sint sic ego z tu vnū sum̄. **P**roinde his verbis q̄ sequunt̄. vidēt insup̄ sentiuūt z inueniūt p̄ h̄ deificū lumen se fm̄ esse vitāz suā increatā eandē fore simplicē diuinitatis abyssū/ satis mihi p̄cordare videt̄ sententia sancti augustini in. vi. lib. p̄fessionū vbi dicit. **I**nde amonit̄ redire ad meipm̄. intraui in intima mea duce te z potui qm̄ fact̄ es adiutor mē: z intraui z vidi q̄licū q̄ oculo aīe meē supra eundē oculum aīe meē supra mentē meā lucē dñi incōmutabilē nec ita erat supra mentē meā sic oleuz supra aquā. nec sicut celū supra terrā: s̄ superior q̄ ip̄e fecit me z ego inferior q̄ fact̄ sū ab ea. **Q**ui nouit veritatē nouit eā: nouit et̄nitate: charitas nouit eā. **A**d cuī euidentia est sciēdū q̄ creature p̄sistūt in mēte diuina siue i deo simpliciter z vnice: z h̄ q̄tum ad tria exēplaria fm̄ rationē distincta. **P**rimo p̄sistūt creature in diuina essentia fm̄ rōnes suas p̄fectionales. z q̄ om̄es p̄fectōes sūt in deo vnitiuē ideo sic sub om̄imoda distinctōe in essentia p̄sistūt diuina essentialit̄ potētiā z casualiter. **S**ec̄do p̄sistūt in mēte p̄na originaliter fm̄ rōnes suas ydeales: z iō ibi p̄to apparet creaturaz distinctio fm̄ rōnez intelligēdi. **T**ercio p̄sistūt in v̄bo eterno tanq̄ in exēplari p̄prio q̄tū ad rōnes suas factiuas z exēplares: z ideo ibi appa-

rent silitudines rez sub distinctōe p̄fecta. **E**st autē intelligendū q̄ cū creatura dicit̄ in deo p̄sistere fm̄ silitudinē suā exēplare nō est intelligendū q̄ illa silitudo sit aliq̄d additū essentia. q̄ sic aliq̄d accidēs caderet in deū. **S**z illa silitudo est realit̄ ipsa diuina essentia z ip̄m verbū intellectuz tū cū habitudine. put est imitabile z p̄cipabile a creatura. **V**ult ergo autor in verbis p̄actis dicere q̄ qm̄ mēs rōnalis rapitur i diuie lucis abyssū z supra se eleuatur statim deū sentit z inuenit z experimētalit̄ suauitate degustat. q̄ ip̄a creatura non est aliud in deo fm̄ suū ydiale q̄ ip̄a creatrice essentia. put dicit̄ **A**n̄. **P**orro illud vltimū dictū q̄ sepe dicit̄ m̄gr̄ censet calūniandū z reprobandū videlicet. **I**llic spūs est supra semetipm̄ trāslat̄ z deo viuificatus. gustās vadēsq̄ in vnitate viuide abissus. in q̄ sese fm̄ esse suū increatū possidet immēsas diuitias q̄ ip̄emet est iuxta eum modū q̄ eas dē gustat z videt. non discrepat a veritate si recte intelligat̄. z pie interpret̄. **I**n intellect̄ em̄ hoz̄ verbor̄ talis est: q̄ qm̄ sp̄s celestis introducit̄ sp̄s suā in cellā vinarā id est abyssū sue dulcedis. ei p̄cedit degustare tūc plenū gaudiū: z p̄fecta delectatio sp̄s id est mēti deuote p̄p̄nant̄. et q̄b̄ totū desiderū eī p̄fecte q̄retat̄: q̄ tūc introducit̄ in gaudiū dñi sui. et in cubiculū genitricis sue q̄d nihil aliud est q̄ ipsa diuina essentia sub rōne obiecti beatifici: z vt exēplar z ydea rōnalis creature: q̄ vt sic habz mēte rōnalez p̄p̄rie quietare: z tūc assequit̄ vbertatē z affluētā diuine gr̄e a q̄ oīs satietas z gr̄e fecūditas in aīam diriuat̄. q̄ in claritatē verbi diuini transformata deificat̄. vbi gustat̄ immēsas diuitias q̄ ip̄emet est: qm̄quidē aīa infinitatē illī gaudiū nō comprehendit̄. s̄ tū beatificā eius identitatē raptim app̄hendit̄. iuxta modū supra expositū. **I**stud marie fit in raptu. **P**ro declaratōe aut̄ illī dicti q̄d subiūgit̄ gustās z vidēs immēsas diuitias iuxta eū modū quo eas deus gustat z videt est diligētē aduertendū q̄ verbū eternum est quedā refectio mentalis z q̄dam gaudiū intellectuāle ip̄oz angelozum z om̄iū beator̄ q̄ pari voto z concordia plene possidēt omnē thesaur̄ celestis sapiētie z bonitatis diuine. q̄ d̄ torrētē diuie voluptat̄ p̄tinue potant̄. z ab vbertate suauitatis in ea degustant puritate

Defensio iohannis de scoebauia dictorum

obiectiua qua deus frui in seipso/ideo dicitur quod gustat et vident immensas diuitias iuxta eum modum quo eas deus gustat et videt

Ut autem sine loquendi facia et textu cum glossa proferat. conclusio finalis omnium predictorum et explanatio preclara dictorum illi tertiis prae de ornatu spiritualium nuptiarum stat in isto/ quod sancti iuxta vaticinium Isaie prophete in terra sua dupliciter possidebunt/ quia sancti in patria dupliciter reficientur et beatificabuntur/ hoc modo. quia vires et potentie rationales ad imaginem pertinentes. scilicet memoria intelligentia et voluntas bibet de fonte viuo in ea puritate obiectiue sicut de sua fontali bonitate frui in seipso. et iste eadem vires satiabitur et inebriabitur et hoc essentialiter gaudio fruitionis et gustu intellectuali diuine dulcedinis/ vbi per efficaciam diuini luminis absorptis in diuine suauitatis degustatione et amplexu et inhesionem summam amoris sopienter. et requiescet ab omni operatione intellectuali/ et sic iste vires semper erunt actiue et operose cum hoc quiescentes et ociose/ semper famelice semper saturate/ diuersis tamen respectibus. **I**stud donum quibusdam sanctis licet paucissimis pcedit in hac vita. sic Paulo datum fuit in raptu. sed hoc non fixe non immobiliter sed raptim transitorie et fluxibiliter sicut erat supra dictum est. **I**stius opinionis fuit autor istius libri de ornatu spiritualium nuptiarum et eiusdem opinionis arbitror fuisse beatum dionysium. sicut patet inspicienti librum suum de mystica theologia. et huic opinioni ego adhaereo sed non pertinaciter. **S**i quid enim hoc dictum videtur quod appareat repugnare veritatibus articuloz fidei. hoc totum reuoco et correctioni sancte matris ecclesie in qua christus sua sanctissima autoritate transfundit me et et quicquid hic dictum est sumitto. **A**d extremum hoc infero quod magistra intelligendi est experientia put sancti testantur. **E**t ille optime veritatem iudicij nouit qui eam non audiendo solum sed gustando et faciendo didicit. **Q**ui enim veritati vnitus est ex ipsa vnione bene nouit quod bene sentit. quibus enim multi corripiant tanquam mentis excessum passum. **I**n tali ergo materia que solum per experientiam et gustum cognoscitur. magis est credendum his que noticia experientiali hec gustauerunt quam his que solum lumine intellectus et litterarum studio polent. **D**ecautem sapientia vnitiua et anagogica que omnem rationis apprehensionem transcendit sola diuina immisione percipitur. que

non tantum affectum supra se erigit et amore extatico sponso altissimo creaturam perfecte vnit sed insuper intantum eleuat intellectum ut multo plus omni prudentia et cognitione diuini fulgoribus illustret quam aliquo ingenij exercitio valeat obtineri. **E**t ergo non videtur mihi recte sapere qui nolunt quod aliis de diuinis scientijs disserat nisi fuerit philosophicus et naturalibus scientijs predictus et imbutus. **I**ncongruum enim videtur intantum nature deferre studio artis et sollercie hominum/ quod plus possint hominibus afferre quam gratia que repente agit. subito impromptu. infallibiliter docet. et inhesitanter facit existere mentes in his que docet. et luce clariorem que alijs videtur obscura demonstrat. **I**psa enim sapientia et scientia que sola sancti spiritus infusione percipitur certissima et amantissima comprobatur. quia sine omni dubitatione et opinione pcedit/ et omnem alterius discipline leuitatem excedit. **H**anc doctrinam preclare sapientie sibi soli increata sapientia referuare voluit ut sciat omnis mortalis creatura que est doctor in celo qui sola vera sapientiam solis electis scholaribus per celestes emissiones et sue claritatis radios manifestat et omnes mundi sapientes confutet. cum simplex vetula vel idiota ad istius sapientie vnitiue resurrectionem perfecte possit attingere quam nulla philosophica scientia vel mortalis industria apprehendit. **Q**ue melius intelligimus melius perferimus. **S**piritualis omnia diiudicat. et ipse a nemine iudicatur. **P**atet ergo ex his quomodo sanctissimi et excellentissimi doctores qui in vtraque specie contemplationis perfecti fuerunt eadem docuerunt et senserunt que tertia pars libri de ornatu spiritualium nuptiarum dogmatizat licet forte sub alijs verbis. **N**on autem refert diuersitas narrationis vbi eadem res narratur sic dicit beatus Augustinus. **E**t ergo predicta doctrina non est abijcienda et eliminanda sed vbius sustineri potest absque periculo erroris tanquam consona et conformis sanctorum patrum traditionibus/ vnde quia per haec huius libri ex seruido affectu et vigore dilectionis prolata sunt. non sunt recipienda secundum sensum quem secundum sonum vocis videtur facere/ sed secundum sensum pro quo sunt intelligenda sunt et interpretanda/ et secundum materias subiectam sermones eius expectandi. **I**ta sunt spiritualia et mystica et ideo solis spiritualibus sunt companda et comunicanda

nec huiusmodi in scholis sunt tractanda
Sed esto q̄ sepe dicit̄ autor in aliquibus
 forte nō ita dixisset sicut aliqui vellent. v̄l
 quoniā melius v̄l veri⁹ dici quivisset. que
 cura de hoc. **I**n opusculis tractatoꝝ ml̄
 ra corrigenda inveniunt̄. **S**i ad abiectio
 nem alicui⁹ tractat⁹ sufficeret aliqd̄ dictū
 in eo corrigendū. pauci tractatus recipiē
 di essent. **N**egare nō possum nec debeo ait
Aug. sicut in ip̄is morib⁹ meis. ita multa
 esse in tam multis opusculis meis q̄ pos
 sunt iusto iudicio ⁊ nulla temeritate cul
 pari. **I**tē idem. noli meis litteris quasi ca
 nonicis scripturis inseruire. sed in illis et
 qd̄ nō credebas incunctanter tibi inveni
 endum crede. in istis autē qd̄ certū habe
 bas nisi certum vel certe intellexeris noli
 firmiter tenere. **N**ō em̄ par autoritas scri
 pturę canonice debet ⁊ eaz̄ expositōibus
In om̄ibus bene agere ⁊ in nullo deviare
 nō est humanitatis sed deitatis. **E**stimo
 tamē qd̄ doctrina eius quantū ad intelle
 ctum suū in paucis calumniā patiat̄. li
 cet forte quedā plani⁹ ⁊ irrefensibilius
 potuisset dixisse. **N**ec dicta sufficiāt con
 tra eos qui doctrinaz̄ predicti viri vident̄
 calumniari sub correctione tamē semper
 melius sententiuz̄. **S**ed dicit aliquis
 quis est iste qui ausus est os suum pone
 re in celum ⁊ respondere domino **L**ancella
 rio parisiensi discretissimo ⁊ eruditissimo
 viro. **F**ateor charissime qd̄ ego sum mini
 mus clericorum ⁊ religiosorum qui nō sū
 dignus vt solvam corrigiam calciamen
 torum domini mei **L**ancellarij qui incō
 parabiliter vita morib⁹ ⁊ scientijs me p̄cel
 lit. **P**rotestor tamē qd̄ non ostentationis
 gratia nec temeritatis motus audacia p̄
 sumpsi respondere obiectionib⁹ tanti viri
Sz̄ duo sunt que me mouerunt ⁊ incita
 uerunt ad scribēdum ista. **P**rimū est qz̄
 emulatoꝝ existēs paterne traditionis ⁊ ze
 lum gerens pro doctrina patris nō potui
 patienter sustinere vt ille liber que p̄ sp̄i
 tum sanctū spero fuisse compilatū vilipē
 deretur abijceretur ⁊ contemptui habere
 tur. **S**ecundū est qz̄ annuens p̄ijs p̄cibus
 ⁊ desiderijs fratris bartholomei qui instā
 ter put quibusdā referentib⁹ intellexi ro
 gauit sibi intellectū verborum illius ter
 cie partis libri d̄ ornatu spiritualium nu
 ptiarum exponi ⁊ referari institi ⁊ labora
 ui inquantū potui dicta tercię partis p̄e

fati libri explanare ⁊ ad quē intellectum ef
 sent capiēda enodare. **S**i scripsi vt debui
 approba tu ⁊ tui. **S**i vero nō vt debui ig
 nosce x̄p̄e tu ⁊ tui. **A**men.

Finit libellus Johānis de schoenba
 nia i quo defendit dicta fratris Johānis
 Ruybroech cōtra magistrum Johannē
 de Berson **L**ancellariū parisiensem.

Epistola magistri io

hannis de Bersonno ad fratrem Bartho
 lomeum **L**arthusiensem contra predictā
 defensionem.

Oratia tibi ⁊ B

Opar vir exēplo Job sim
 plex ⁊ rectus ⁊ timēs de
 um. **O**blata est mihi nu
 per sicut nosti grandis
 epl̄a tendēs saluare mo

dos locutionū positos in terciā parte tra
 ctatus cuiusdā intitulari de ornatu sp̄i
 tualium nuptiarū. **D**uos ego modos alias
 p̄ catholice veritatis sinceritate seruanda
 aput animos minus instructorū ostēdi p̄
 epistolā tibi directā nō esse seruādos. **S**z̄
 quid agimus. **D**uo nos inter tot occupa
 tiones veritatis. **I**taqz̄ faciendū plures
 libros vel epl̄as. arguendo v̄l replicando
 null⁹ est finis. **S**temus igit̄ infra limites
 epl̄e p̄ime. ⁊ p̄ p̄sideratōes aliquas. facili
 planoqz̄ stilo sumptas ex eadem iustifica
 tio sua monstratur.

Nobis ad certā regulaz̄ loq̄ fas
 est/posita est illic sententiosissi
 ma hec. verissimaqz̄ augustini
 sentētia/q̄ tollit barbarā p̄fusi
 onē linguaz̄ a sacra doctrina/nā qualis al
 tera esset efficacior via p̄hibendi edificati
 onē turris dauitice in bonū. q̄ si fieret no
 minū v̄l terminoz̄ p̄ libito cuiuslibet va
 riatio. **N**ō em̄ tūc intelligeret vn⁹ alteruz̄
 sz̄ in quadā babilonis p̄fusiōe laboremur
Nō ergo sufficiēter excusat̄ autor tracta
 tus illi⁹ p̄ suū defensoꝝ q̄ sic ait. **E**t si sit
 aliqz̄ error in dictis suis ille solū stat i qd̄
 nominis. nomina aut̄ sunt ad placitum. ⁊
 ideo talis error nō est magni ponderis. **S**i
 em̄ sancti doctoz̄es vt **A**ug⁹ ⁊ hieronim⁹